

СЕКЦІЯ 6 - НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ТА МИТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

СИРО'МЯТНИКОВА О.В., ст. викл., каф. ЕАтаО, НТУ «ХПІ»
ХАНІНА А.С., студентка, НТУ «ХПІ»

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ

Мале підприємництво є невід'ємним елементом ринкової економіки та є найбільш гнучкою та динамічною складовою сучасної моделі господарювання. Зважаючи на значну кількість суб'єктів господарювання малого бізнесу, вони виступають ключовими суб'єктами на ринку, тим самим забезпечують зайнятість населення та посилення економічного потенціалу регіону. Покращення умов ведення бізнесу сприятиме розвитку конкуренції та зменшенню відтоку активної частини населення за кордон, саме тому до питання оподаткування суб'єктів малого бізнесу держава змушена підійти відповідально, бо збільшення податкового тиску може викликати різке погіршення бізнес-клімату, а як наслідок закриття бізнесу, нову хвилю тінізації, зростання безробіття та трудової міграції, та, як наслідок, збільшення соціальної напруги в суспільстві.

Більшість податкових систем європейських країн для малого та середнього бізнесу створюють полегшені умови діяльності. Так, спрощена система оподаткування вводиться на перехідний період для зменшення фінансового навантаження на бізнес після кризи або економічних потрясінь.

В Україні діє спрощена система оподаткування – спеціальний податковий режим, розрахований на малих підприємців, яка захищає платників від надмірного тиску загальної системи. Основна перевага спрощеної системи для підприємців – це сплата єдиного податку замість окремих податків і зборів, ведення спрощеної бухгалтерії і звітності, але у Державній фіскальній службі заявляють про необхідність відмови від спрощеної системи оподаткування та поступове переведення малого підприємництва на загальну систему, бо найчастіше спрощену систему використовують недобросовісні суб'єкти великого бізнесу для мінімізації податків, створюючи велику кількість малих

підприємств, на рахунки яких надходить виручка, тим самим завдаючи великих втрат бюджету [1].

На кінець 2017 р. податковим законодавством України [2] для суб'єктів малого бізнесу визначені такі види оподаткування – загальна система для юридичних та фізичних осіб; єдиний податок I групи; єдиний податок II групи; єдиний податок III групи (зі сплатою або без сплати ПДВ); єдиний податок IV групи для сільськогосподарських підприємств. При використанні загальної системи оподаткування за ставкою 18 % оподатковується бухгалтерський прибуток юридичних осіб і прибуток ФОП, обчислений за касовим методом; вся виручка суб'єктів господарювання, що знаходяться на спрощеній системі, оподатковується єдиним податком (ЄП), ставки якого наведені в табл. 1.

Таблиця 1 – Характеристика груп платників спрощеної системи оподаткування [2, 3]

Показник	I група	II група	III група	IV група
Суб'єкти, що входять до групи	фізичні особи-підприємці	фізичні особи-підприємці	фізичні особи-підприємці та юридичні особи	юридичні особи, у яких частка с/г товаровиробництва за попередній рік $\leq 75\%$
Види діяльності	Роздрібна торгівля з торгових місць на ринках і надання побутових послуг тільки населенню	Виробництво та продаж товарів, надання послуг, населенню та платникам ЄП	Будь-які напрямки бізнесу, крім заборонених для платників ЄП	Сільськогосподарське товаровиробництво
Рівень доходу	< 300 тис. грн.	< 1,5 млн. грн.	< 5 млн. грн.	не обмежено
Кількість найманих працівників	нема	не перевищує 10 осіб	не обмежено	не обмежено
Ставка єдиного податку	до 10 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб	до 20 % від мінімальної зарплати, установлені на 1 січня поточного року	– 5% від доходу, якщо ПДВ включено до складу ЄП; – 3% від доходу – для платників ПДВ	залежить від категорії земель та їх розташування і встановлюється у відсотках від бази оподаткування

Слід відзначити, що для стимулювання розвитку суб'єктів малого підприємництва було б доречно ввести слабопрогресивну шкалу оподаткування юридичних осіб з диференціацією ставок залежно від величини їх прибутку та змінити вимоги до

максимально допустимої кількості працівників для платників спрощеної системи оподаткування, що сприяло б підвищенню рівня зайнятості населення.

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого бізнесу є найбільш простою в організаційному плані та спрямована на стимулювання їх розвитку та нагромадження капіталу, саме тому відмова від нього є недоречною.

Надмірний податковий тиск на суб'єкти малого підприємництва в Україні має лише фіскальну мету і є однією з основних перешкод на шляху їх функціонування. Таким чином, спрощена система оподаткування малого підприємництва потребує удосконалення, якого можливо досягти за рахунок змін у законодавчій базі та системі адміністрування податків; покращення економічного регулювання системи спрощеного оподаткування.

В умовах трансформації податкової системи України також буде корисним позитивний досвід країн ЄС, де суб'єкти малого підприємництва мають державну підтримку у формі консультаційних послуг, спрямованих на загальне зниження податкового тиску в формі податкових пільг [4].

Список літератури:

1. Податкова пропонує прибрати "спрощенку" і єдиний податок [Електронний ресурс] / Економічна правда. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/news/2017/11/22/631448/>;
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>;
3. Черепанин М.І. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу: сучасний стан та напрями реформування // М.І. Черепанин // Молодий вчений: Науковий журнал.- Вип.. № 12.1 (40) грудень, 2016 р. Херсон: Вид-во ТОВ. «Видавничий дім «Гельветика», 2016.- С.996-1001;
4. Клепанчук О.Ю. Зарубіжний досвід державної підтримки розвитку малого підприємства та можливості його використання в Україні / О.Ю. Клепанчук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2014. – Вип. 10 (287). – С. 57-63.